

**Onderzoek naar de werkwijze bij
matching door de stichting Meiling bij
interlandelijke adoptie**

Inspectie jeugdzorg

Utrecht, september 2005

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
Inleiding	7
Probleemstelling	8
Werkwijze.....	8
Bronnen	9
Rapportage	9
Inleiding	11
Het belang van het kind	11
Nader onderzoek	15
Het proces van matching	17
Het voorstel aan de aspirant adoptiefouders	22
Aanvullende informatie van stichting Meiling in het interview	23
Hoofdstuk 3 Beantwoorden van de onderzoeksvragen en conclusie.....	25
Inwinnen informatie.....	25
Controleren van de informatie.....	25
Tegen elkaar afzetten van informatie.....	25
Evaluatie	25
Het belang van het kind bij matching	26
Doet de Stichting Meiling bij matching wat zij zegt dat zij doet?	26
Conclusie	26
Hoofdstuk 4 Aanbevelingen.....	27
Bijlage 1 Toetsingskader.....	29

Samenvatting

De Inspectie jeugdzorg heeft op verzoek van het Ministerie van Justitie onderzoek verricht naar de werkwijze van de vergunninghouders interlandelijke adoptie. De inspectie heeft zich in het onderzoek gericht op de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching. De inspectie heeft de werkwijze van de vergunninghouders tevens getoetst aan de eisen van de Wet Opneming Buitenlandse Kinderen ter Adoptie (Wobka), het Protocol werkwijze bureau centrale autoriteit (verder het Protocol) en de richtlijnen voor een ethisch verantwoorde adoptiepraktijk van de International Sociaal Service (ISS).

De vraagstelling voor het toezicht is als volgt geformuleerd: *Wat is de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching van adoptiekind en aspirant adoptief ouders? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?*

Op 16 augustus 2005 heeft de inspectie het onderzoek bij Stichting Meiling uitgevoerd. Meiling bemiddelt in China, Taiwan, Suriname en India. India is niet in het onderzoek betrokken. De inspectie heeft de beleidsstukken van Stichting Meiling bestudeerd, negen dossiers getoetst en een gesprek gevoerd met 2 landencontactpersonen en 3 bestuursleden.

Op grond hiervan is het volgende beeld naar voren gekomen:

Volgens het beleid van Stichting Meiling is het belang van het kind als volgt geformuleerd: een kind dat geen toekomst heeft in eigen land is beter af met interlandelijke adoptie. Er worden ouders gezocht voor kinderen en geen kinderen voor ouders.

Van het kind is altijd medische informatie beschikbaar. Bij twee van de drie landen ontbreekt de sociale en achtergrondinformatie nogal eens of is summier. De kwaliteit en de omvang van de informatie is verschillend per land.

De informatie over aspirant-adoptiefouders komt uit het raadsrapport en de intake. Meiling heeft omschreven wanneer er aanvullende gesprekken gevoerd worden met de aspirant-adoptiefouders of wanneer nader onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming of door de aan Meiling verbonden pedagoog noodzakelijk wordt geacht. Er zijn geen criteria op grond waarvan men tot nader onderzoek naar het kind besluit.

De feitelijke matching vindt plaats in het land van herkomst.

Stichting Meiling heeft geen criteria vastgelegd om te bepalen welke ouders de juiste zijn voor een kind en hoe de gegevens van ouders en kind gecombineerd en afgewogen worden. Er wordt in het land van herkomst gematcht op volgorde van binnenkomst van de aanvragen, de wettelijke leeftijdsvereisten en de wensen van aspirant adoptiefouders. Het voorstel wordt door Meiling getoetst en daarna voorgelegd aan aspirant adoptiefouders.

In geval van een special needs kind is de informatie, zowel medisch als sociaal veel uitgebreider.

Als aspirant adoptiefouders aangegeven hebben een special needs kind te willen adopteren worden altijd extra gesprekken gevoerd.

Bij de matching van een special needs kind wordt door het zendende land aan Meiling gevraagd of zij geschikte aspirant adoptiefouders op de wachtlijst hebben staan voor een specifiek kind. Meiling schakelt altijd de medische lus in, medisch deskundigen beoordelen de medische informatie en maken een inschatting van het toekomstperspectief. Daarna wordt het voorstel ter overdenking aan aspirant adoptiefouders gedaan.

Stichting Meiling is naar eigen zeggen een professionele vrijwilligersorganisatie. De vrijwilligers hebben allemaal een of meer adoptiekinderen en hebben een relevante beroepsachtergrond, die samenhangt met het werk dat zij voor Meiling doen, zoals medisch (medische lus) of (pedagogisch) intake.

De beslissingen met betrekking tot de intake van aspirant adoptiefouders en matching worden steeds door 2 medewerkers genomen. Meiling heeft de mogelijkheid om de deskundigheid van professionals in te roepen.

Meiling houdt zich aan haar eigen beleid. Het beleid en de praktijk bij Meiling voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie op grond van wet- en regelgeving had verwacht aan te treffen. Er is sprake van algemeen geformuleerde regels die geen inhoudelijke schriftelijke invulling hebben gekregen. De inspectie verwacht dat de vergunninghouders inhoudelijke invulling geven aan de eisen die wet- en regelgeving stellen. De praktijk is gebaat bij transparantie. Vage algemene regels kunnen gemakkelijk leiden tot een adhoc aanpak met het risico van willekeur.

Stichting Meiling voldoet niet volledig aan wat de inspectie op grond van wet- en regelgeving had verwacht aan te treffen, met name op de volgende punten:

- het belang van het kind is zeer breed omschreven, vrijwel iedere bemiddeling van een adoptiekind voldoet hieraan
- de beschrijving hoe een goede en optimale match van adoptief kind en aspirant adoptiefouders ouders tot stand komt, ontbreekt,
- er wordt gematcht op te beperkte informatie over het kind,
- er worden in het beleid geen specifieke eisen aan de medewerkers gesteld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 zijn de aanleiding, de probleemstelling en de werkwijze in dit onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 2 zijn de resultaten van het onderzoek opgenomen volgens een indeling die is gerelateerd aan de verwachtingen die de inspectie in het toetsingskader heeft geformuleerd en worden per onderdeel conclusies getrokken.

In hoofdstuk 3 wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen en een eindconclusie geformuleerd.

Geëindigd wordt in hoofdstuk 4 met aanbevelingen aan de vergunninghouder.

Hoofdstuk 1 Het onderzoek

Inleiding

Het ministerie van Justitie verleent vergunning aan rechtspersonen om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie. Er worden door het ministerie van Justitie in een Protocol¹ eisen gesteld aan deze rechtspersonen, die ervoor moeten zorgen dat de adoptie plaatsvindt volgens bepaalde uitgangspunten en met waarborgen wordt omgeven. De vergunningen die het ministerie van Justitie heeft verleend om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie moeten bij zes van de zeven vergunninghouders vóór 1 oktober 2005 worden verlengd².

Met het oog hierop heeft het ministerie de inspectie verzocht te onderzoeken bij deze zes vergunninghouders of zij in de praktijk doen wat zij zeggen dat zij doen.

Met Justitie is afgesproken dat de inspectie zich in het onderzoek meer specifiek richt op de werkwijze van de vergunninghouders bij matching. Tijdens de workshop "Criteria waaraan elke adoptie moet voldoen" op de werkconferentie interlandelijke adoptie, op 9 december 2004 is naar voren gekomen dat het belang van matching door iedereen wordt onderschreven, maar dat de invulling niet eenvoudig wordt gevonden.

Eén van de eisen die het Protocol stelt is dat de vergunninghouder door middel van matching voor het te adopteren kind de juiste adoptiefouder(s) zal proberen te vinden, met gebruikmaking van alle voorhanden informatie omtrent de identiteit, het karakter, de aanleg en de persoonlijke achtergronden, gezinssituatie en medisch verleden, sociale milieu en de levensomstandigheden van zowel de aspirant-adoptiefouders als het voor adoptie en plaatsing beschikbare kind.³ Daar waar de matching door autoriteiten of instanties in het buitenland geschiedt, draagt de vergunninghouder de verantwoordelijkheid toe te zien op een zorgvuldige uitvoering van de buitenlandse matching.

Interlandelijke adoptie heeft voor het adoptiekind vergaande consequenties. De contacten met de eigen familie en omgeving worden verbroken. Het kind gaat naar een ander, meestal ver, land met een heel andere taal en cultuur en andere mensen. Het is daarom voor het kind van groot belang dat de matching met de adoptiefouders succesvol is. Loopt de adoptie mis, dan kan het kind niet terug naar het land van herkomst. Dat het belang van het kind bij interlandelijke adoptie voorop dient te staan, was een belangrijke conclusie in het evaluatieonderzoek Wobka van van Montfoort (juli 2004) en is door de minister van Justitie in februari 2005⁴ als uitgangspunt geformuleerd.

¹ Protocol Werkwijze Bureau Centrale autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die verlening.

² Bij de Nederlandse Adoptie Stichting is reeds in april 2005 een evaluatieonderzoek uitgevoerd, waarbij het gegeven dat de geldigheid van de vergunning van deze stichting op 1 december 2005 afloopt, is meegenomen.

³ Zie Hoofdstuk IV artikel 2 sub f en g van het Protocol Werkwijze Bureau Centrale autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die verlening.

⁴ Brief van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer dd 21 februari 2005

Probleemstelling

De inspectie heeft de volgende vraagstelling voor het toezicht geformuleerd:

Wat is de werkwijze van de vergunninghouders bij de matching van adoptiekind en asp. adoptiefouders?

Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?

De vraagstelling is uitgewerkt in de volgende deelvragen:

- inwinnen informatie: weten de vergunninghouders welke informatie zij nodig hebben om te matchen en verzamelen zij deze?
- controleren van de informatie: hoe weten de vergunninghouders of de ingewonnen informatie volledig is en klopt, en hoe controleren zij de informatie? Hoe gaan vergunninghouders om met de situatie wanneer blijkt dat er niet of nauwelijks informatie beschikbaar is?
- tegen elkaar afzetten van informatie over kind en ouders: hoe wordt gematcht, hoe komen de vergunninghouders tot een keuze? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door de vergunninghouders?
- evaluatie: is er een evaluatie van de matching en hoe worden de resultaten van de evaluatie gebruikt ter controle en bij eventuele bijsturing van het matchingsproces?

Daar waar sprake is van matching in het buitenland zullen de vragen met betrekking tot informeren, controleren en matchen zich vooral toespitsen op de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder m.b.t. de controle dat de matching plaatsvindt op een wijze die overeenkomt met de bedoeling van het protocol, waarbij het belang van het kind voorop staat.

Werkwijze

toetsingskader en instrumenten

Vóór de uitvoering van het onderzoek heeft de inspectie een toetsingskader opgesteld (zie bijlage 1). Dit toetsingskader is gebaseerd op de Wet Opnemings Buitenlandse Kinderen ter Adoptie (Wobka) en Het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit (verder Protocol) en formuleert een aantal randvoorwaarden om te komen tot een behoorlijke matching. Er bestaan geen op schrift gestelde inhoudelijke criteria waaraan een behoorlijke matching zou moeten voldoen. Wel bestaan er richtlijnen voor een ethisch verantwoorde praktijk van interlandelijke adoptie van International Social Service (ISS)⁵. De inspectie heeft deze richtlijnen als maatschappelijk gewenste normen in het toetsingskader opgenomen. In het onderzoek is de inspectie nagegaan in hoeverre de vergunninghouders invulling geven aan de wettelijke eisen van de Wobka en het Protocol en aan de randvoorwaarden verwoord in de richtlijnen van het ISS. Op grond van het toetsingskader zijn vragenlijsten opgesteld voor de beleidstoets, de dossiertoets en een interview met de vergunninghouders.

⁵ Samengesteld in 1999 door de ISS t.b.v. het netwerk van hun International Resource Centre for the protection of children in adoption, om ethische gronden te definiëren en enkele richtlijnen toe te voegen voor een ethisch verantwoorde praktijk, gebaseerd op het internationale verdrag inzake de rechten van het kind (1989) en het Haags Adoptieverdrag (1983).

Bronnen

De *beleidsinformatie* betrok de inspectie uit de stukken die door de vergunninghouders in verband met het velengen van de vergunning naar het ministerie van Justitie waren gestuurd.

De vergunninghouders ontvingen voorafgaand aan het onderzoek het toetsingskader en de interviewvragen. Tevens werd aangegeven welke landen bij de *dossiertoets* betrokken zouden worden. Een aantal vergunninghouders bemiddelt bij de adoptie uit verschillende landen. De keuze voor de landen die in het onderzoek zijn betrokken maakte de inspectie op grond van de volgende overwegingen:

- in de landen die het Haags Adoptie Verdrag niet hebben ondertekend is er minder controle op de adoptiepraktijk in het zendende land.
- zoveel mogelijk dezelfde landen bij de verschillende vergunninghouders onderzoeken, met het oog op een onderlinge vergelijkbaarheid.

Per vergunninghouder zijn, waar mogelijk, drie landen bij het onderzoek betrokken. Bij Wereldkinderen de grootste vergunninghouder zijn vier landen betrokken. Bij vergunninghouders die in één land bemiddelen, was het uitgangspunt om zes dossiers te onderzoeken. Het betrof steeds afgeronde dossiers uit de periode juni 2004-juni 2005.

Het *interview* vond plaats na de beleids- en dossiertoets en bestond uit vragen naar aanleiding van deze toetsen en vragen naar de feitelijke gang van zaken bij matching

Rapportage

De inspectie heeft in dit rapport de bevindingen van haar onderzoek gerangschikt aan de hand van de verwachtingen in het toetsingskader, de onderzoeksvragen beantwoord en en aanbevelingen gedaan. De inspectie heeft aan de vergunninghouders gevraagd of het conceptrapport volgens hen feitelijk onjuistheden bevatte. Vervolgens heeft de inspectie het rapport vastgesteld. Het rapport is aangeboden aan het ministerie van Justitie.

Hoofdstuk 2 De resultaten van het onderzoek en de conclusies

Inleiding

De Inspectie jeugdzorg heeft van de Stichting Meiling de volgende beleidsdocumenten onderzocht: de op schrift gestelde werkwijze van de Stichting Meiling inzake de bemiddeling van een kind voor buitenlandse adoptie en dan met name het deel dat gaat over de matching, het kwaliteitshandboek en de beschrijving van de organisatiestructuur.

Stichting Meiling bemiddelt in 4 landen. De inspectie heeft in het onderzoek 9 dossiers van Stichting Meiling onderzocht, 3 dossiers uit Suriname, 3 uit China en 3 uit Taiwan. Het betrof steeds afgeronde dossiers uit de periode juni 2004-juni 2005.

Op 16 augustus 2005 heeft de Inspectie het onderzoek bij de Stichting Meiling uitgevoerd. Het gesprek vond plaats met drie bestuursleden en twee landencontactpersonen. De Inspectie ontmoette een plezierige sfeer en openheid ten aanzien van het onderzoek en de vragen.

De resultaten van het onderzoek zijn hieronder gerelateerd aan de verwachtingen die de inspectie in het toetsingskader heeft geformuleerd.

Het belang van het kind

Verwachtingen van de Inspectie

ten aanzien van de invulling van het belang van het kind en wat nodig is voor de matching.

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. welke invulling de vergunninghouder geeft aan 'het belang van het kind';
2. welke informatie de vergunninghouder nodig heeft om te bepalen welke aspirant ouders de juiste zijn voor het kind;
3. op welke wijze de vergunninghouder de gegevens van het kind en de aspirant ouders combineert;
4. in welke gevallen een match niet in het belang van het kind is;
5. in welke gevallen er twijfel is of een match in het belang van het kind is.

De inspectie verwacht in de *dossiers* informatie aan te treffen:

1. over het kind en de aspirant ouders;
 - omtrent identiteit, karakter, aanleg en persoonlijke achtergronden, gezinssituatie, medisch verleden, sociaal milieu en levensomstandigheden;
2. Afwegingen waaruit duidelijk blijkt hoe deze gegevens met elkaar zijn gecombineerd en zijn gewogen;
3. Een conclusie die logisch volgt uit deze afwegingen omtrent de mate waarin kind en ouders matchen.

Bevindingen beleid

In de beleidsstukken van Meiling is het belang van het kind als volgt geformuleerd: een kind dat geen toekomst heeft in eigen land (handicap, vondeling, zwakke sociale omstandigheden) is beter af met interlandelijke adoptie. Er worden ouders gezocht voor kinderen. De adopteerbaarheid van het kind moet

in het land van herkomst zijn vastgesteld, de informatie over het kind wordt daar nauwkeurig op bestudeerd.

Welke informatie de Stichting nodig heeft om te bepalen welke aspirant adoptiefouders de juiste zijn voor het kind wordt niet beschreven. Vermeld is dat de matchingsmogelijkheden nauwkeurig worden bekeken en dat de intake daar mede op gericht is.

In een beleidsstandpunt formuleert Meiling voorlopige en definitieve afwijzingsgronden met betrekking tot aspirant-adoptiefouders die zich voor bemiddeling tot Meiling hebben gewend. Daarin staat vermeld wanneer Meiling niet bemiddelt en in welke gevallen nader onderzoek wordt verzocht aan de Raad voor de Kinderbescherming en wanneer extra intakegesprekken o.a. met de aan Meiling verbonden pedagoog nodig worden geacht.

Meiling heeft schriftelijk vastgelegd welk proces zij volgt wanneer zij een matchingsvoorstel ontvangt uit het land van herkomst: de rapportage van het kind (sociaal, medisch) dat gevoegd is bij het matchingsvoorstel wordt bestudeerd door een medewerker van Meiling. Wanneer dit rapport vragen oproept, wordt de contactpersoon van Meiling in het land van herkomst benaderd, zo nodig wordt advies ingewonnen van de externe adoptiedeskundige. Daarna volgt pas een voorstel aan de aspirant ouders. Bij een kind met een medisch probleem wordt de informatie voorgelegd aan een team van medisch geschoolde medewerkers en zonodig wordt de kinderarts ingeschakeld.

Bevindingen dossiers

In de 9 onderzochte dossiers is informatie aangetroffen over de medische situatie van het kind. Sociale en achtergrondrapportage was veelal summier en niet in alle dossiers aanwezig. Daarbij waren er verschillen tussen de verschillende landen. De dossiers van Taiwan betroffen kinderen van wie afstand was gedaan en gaven vrij uitgebreide informatie over de afstamming van het kind en de sociale achtergrond. Ook de dossiers van Suriname betroffen kinderen van wie afstand was gedaan, maar bevatten nauwelijks informatie over de afstamming en weinig overige informatie over de sociale achtergrond. De dossiers van China betroffen vondelingen. Alleen het dossier van een kind met special needs bevatte een sociaal rapport.

In alle dossiers is de volgende informatie over aspirant adoptie ouders aangetroffen: het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming en een intakeformulier met aandachtspunten. In de dossiers van China en Suriname zijn geen afwegingen aangetroffen waaruit blijkt hoe de gegevens van kind en ouders met elkaar zijn gecombineerd en er is geen conclusie aangetroffen over de mate waarin ouders en kind matchen. In de dossiers van Taiwan bevatte de uitspraak van de rechtbank een afweging over het belang van het kind bij adoptie door de genoemde aspirant adoptiefouders.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

In het gesprek lichtte Meiling toe wat het belang van het kind volgens de stichting inhoudt. Voorop staat dat er voor het kind in eigen land geen mogelijkheden zijn om geadopteerd te worden. “Opgroeien in een gezin is altijd beter dan in een kindertehuis”.

De matching vindt plaats in het land van herkomst. In de drie landen die in het onderzoek betrokken zijn verloopt de matching in grote lijnen op dezelfde wijze. Het land van herkomst beschikt over een aantal aspirant adoptiefouderdossiers van Meiling. Op basis van informatie over het kind en informatie over en wensen van de aspirant-adoptiefouders en rekening houdend met het volgnummer van inschrijving worden ouders bij een kind gezocht.

Wat Meiling kan bijdragen aan de matching hangt af van het soort adoptie: is het de adoptie van een gezond jong kind of is het een special needs adoptie. Wanneer er sprake is van een matching bij een gezond jong kind kan Meiling naar eigen zeggen niet meer bijdragen aan de matching dan geschikte aspirant adoptieouders aan de landen van herkomst voorstellen. Dit zijn aspirant-ouders die een uitgebreide intake hebben gehad, zodat hun wensen goed in kaart zijn gebracht en zij weten waaraan zij beginnen. Meiling geeft aan dat de landen van herkomst bij de matching steeds goed rekening houden met de wensen van de ouders.

Wanneer het om zgn special needs kinderen gaat, kinderen met extra veelal medische problematiek, wordt Meiling direct bij de matching betrokken. De landen vragen Meiling dan op zoek te gaan naar geschikte ouders voor het kind. In deze gevallen kan zij invulling geven aan het belang van het kind bij de adoptie. Bij een medisch probleem wordt altijd de “medische lus” ingeschakeld, medisch deskundigen die de informatie beoordelen en een toekomstperspectief geven. Ouders die aangeven een kind met special needs te willen adopteren, krijgen extra gesprekken. Meiling geeft aspirant adoptie ouders die hebben aangegeven een kind met special needs te willen adopteren een “nadenkertje” in de vorm van een vergelijkbare casus. Uit de gesprekken die daarna volgen is volgens Meiling goed op te maken of het kind bij deze ouders een goede plek zal vinden. Het komt voor dat Meiling aspirant adoptiefouders na intake en nader onderzoek afwijst. Dit kan te maken hebben met de extra eisen die in de landen van herkomst worden gesteld, omdat de aspirant-adoptiefouders behoren tot die gevallen waarin Meiling heeft vastgelegd dat zij niet bemiddelt of in die gevallen waarin de aanvankelijke twijfel bij de eerste intake na nader onderzoek wordt bevestigd.

Meiling geeft aan dat de informatie over aspirant-adoptiefouders die naar het land van herkomst gaat bestaat uit het Raadsrapport, de bevindingen van de intakegesprekken⁶ en de specifieke informatie die de

⁶ Er vindt een intakegesprek plaats als aspirant ouders zich bij Meiling gemeld hebben, dit resulteert in plaatsing op de centrale wachtlijst. Zodra het land van de keuze van aspirant-ouders weer ruimte heeft voor nieuwe dossiers komen aspirant ouders op de landenwachtlijst. Hier gaat een 2^e intakegesprek aan vooraf. De intakegesprekken worden altijd door 2 medewerkers van Meiling gedaan. In een aantal gevallen (bij risicoadopties als special needs, meerlingen en oudere kinderen, bij vragen en twijfel over de geschiktheid van de ouders) vinden er meerdere gesprekken plaats. Wanneer Meiling blijft twifelen, volgt er een gesprek met de orthopedagoog met wie Meiling werkt.

verschillende landen eisen (bv foto's over de woonomstandigheden). Uit de landen van herkomst is de medische informatie en zo mogelijk sociale en/of achtergrondinformatie beschikbaar. De omvang en kwaliteit van deze informatie is verschillend per land. De informatie die uit Taiwan komt is doorgaans compleet en betrouwbaar, de informatie uit Suriname is meestal zeer beperkt. De informatie uit China komt van de CCAA (China Center of Adoption Affairs). Indien deze informatie vragen oproept, checkt de contactpersoon van Meiling in China de verstrekte informatie bij het kindertehuis waar het kind verblijft.

Het komt eveneens voor dat Meiling een matchingsvoorstel afwijst. Dit gebeurt voordat de aspirant adoptiefouders van het voorstel op de hoogte zijn. Meestal gaat het om onjuiste of onvolledige gegevens over het kind. Ook geeft Meiling wel eens een special needszaak terug, omdat zij adoptie niet in het belang van het kind vindt. Dit betrof bijvoorbeeld een kind met zeer weinig mogelijkheden voor wie na nader onderzoek bleek dat de eigen taal een van de weinige dingen was, waaraan het kind houvast ontleende.

Om te evalueren of het proces goed is verlopen vullen de aspirant adoptiefouders een half jaar na aankomst van hun kind in Nederland een evaluatieformulier in. Het bestuur bespreekt de evaluatie uitkomsten eenmaal per kwartaal en formuleert op basis daarvan verbeterpunten en -acties, de voortgang hiervan wordt bewaakt.

Conclusie

Het beleid van Meiling voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Meiling benoemt wat zij verstaat onder het belang van het kind. Dit is zeer breed geformuleerd en bevat geen inhoudelijke aanknopingspunten. Er zijn geen criteria vastgelegd om te bepalen welke ouders de juiste zijn en hoe de gegevens van ouders en kind gecombineerd en afgewogen moeten worden. In het interview heeft Meiling uiteengezet dat zij wel een gemeenschappelijk gedeelde wijze van werken heeft.

De dossier voldoen niet aan wat de inspectie volgens de regelgeving zou verwachten, maar wel aan wat Meiling zelf heeft aangegeven.

- Er is wel altijd informatie over de aspirant adoptiefouders en over de identiteit en het medisch verleden van het kind, maar verdere informatie over het kind ontbreekt nogal eens of is zeer summier. Afwegingen in het kader van de matching staan nooit in het dossier. Meiling voldoet in de dossiers wel aan wat zij zelf heeft vastgelegd: nl. dat zij medische informatie noodzakelijk vindt en de overige informatie *zo mogelijk* noodzakelijk. Meiling geeft aan afwegingen in het kader van de privacy nooit te bewaren.

Nader onderzoek

Verwachtingen inspectie over nader onderzoek

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat er schriftelijke criteria zijn die aangeven in welke gevallen de vergunninghouder onderzoek nodig vindt;
2. dat de vergunninghouder een lijst heeft van adviseurs in Nederland en in het buitenland, waarop is aangegeven op welk gebied en op grond waarvan de adviseurs deskundig zijn.

In die gevallen waarin de vergunninghouder onderzoek nodig vond, verwacht de inspectie in de *dossiers* terug te vinden:

1. dat onderzoek is verricht;
2. op verzoek van de vergunninghouder door een deskundige;
3. wat daarvan het resultaat is: eendoordeel;
4. wat daarmee gedaan is.

Bevindingen beleid

In de beleidsstukken zijn geen criteria aangetroffen in welke gevallen nader onderzoek nodig is. In het beleidsstandpunt voorlopige en definitieve afwijzingsgronden staat de procedure van nadere intake beschreven bij twijfel over de aspirant-adoptiefouders. In dit document worden ook voorbeelden gegeven van twijfelgevallen. In het beleid is vastgelegd dat de orthopedagoog met wie Meiling samenwerkt extra gesprekken met de aspirant adoptiefouders heeft als wordt ingeschat dat een adoptie problematisch zou kunnen verlopen.

In het beleid is geen lijst met externe adviseurs aangetroffen, wel wordt melding gemaakt van het bestaan van een medische lus, bestaande uit medisch geschoolde medewerkers, die samenwerken met een kinderarts.

Bevindingen dossiers

In de onderzochte dossiers is geen verslag van nader onderzoek aangetroffen. In een van de dossiers valt uit een notitie op te maken dat er aanvullend medische informatie is gevraagd met betrekking tot een van de aspirant adoptiefouders. Behalve de notitie "in orde" is hierover niets in het dossier aangetroffen.

Eén van de onderzochte Chinese dossiers betrof een special needskind. De medische informatie in dit dossier was uitgebreid. In een Chinese akte was in het Engels een uittreksel van advies van een team van Nederlandse artsen opgenomen. Het nadere onderzoek en advies zelf werden niet in het dossier aangetroffen. In dit dossier bevond zich ook een sociaal rapport. In de andere Chinese dossiers ontbrak dit.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

Meiling geeft aan dat documenten van nader medisch onderzoek niet in het dossier zitten, maar in een gesloten envelop (medisch geheim) worden opgeborgen tot ze gebruikt kunnen worden. Deze informatie gaat naar de landen van herkomst. Adviezen van de orthopedagoog komen wel in het dossier, maar dat is

maar bij 2 % van de ouders. Informatie naar aanleiding van nader onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming zit eveneens in het dossier.

Meiling vraagt om een nader onderzoek over de aspirant adoptiefouders wanneer er vragen blijven naar aanleiding van het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming en/of de intake. Dit onderzoek kan bestaan uit het gesprek met de orthopedagoog, maar ook uit het opvragen van nadere medische informatie over de gezondheid van de aspirant adoptiefouders. In geval de wens bestaat meer kinderen tegelijk of een ouder kind te willen opnemen vindt standaard een extra gesprek met de pedagoge plaats.

Tot nader onderzoek naar de kinderen besluit Meiling op grond van de documenten die zij over de kinderen ontvangt.

Wanneer het om kinderen gaat waarvan direct bekend is dat zij een medisch probleem hebben, wordt de “medische lus” ingeschakeld. In de zogenoemde medische lus wordt zo goed mogelijk uitgezocht wat het kind heeft, welke medische behandelingen mogelijk zijn en een inschatting gemaakt van het toekomstperspectief. Meiling heeft een lijst met namen van gespecialiseerde (para)medici, die geraadpleegd kunnen worden. Als adoptiefouders zelf goede ervaringen hebben opgedaan met een deskundige wordt de naam aan de lijst toegevoegd. Met het kindertehuis in Taiwan heeft Meiling veel contact. Taiwan is een escortland, dat wil zeggen dat de kinderen niet door de aspirant adoptiefouders worden opgehaald, maar met een escort van Meiling. Hierdoor komt Meiling zeer regelmatig in Taiwan. Soms wordt met het kindertehuis afgesproken om het kind gedurende een langere tijd te volgen om te zien hoe het zich ontwikkeld.

Soms zijn er echter geen medische problemen bekend, maar blijkt na bestudering van de documenten dat er onvolledige of incongruente informatie wordt verstrekt. Bijvoorbeeld: een kind is al vijf jaar maar er wordt niets over de achtergrond vermeld. Of: het vermelde gewicht is wel erg laag voor een kind van de vermelde leeftijd. Als er meer informatie nodig is over het adoptiekind dan wordt getracht dat via de contactpersoon te achterhalen. Soms wordt op grond van de extra informatie van de contactpersoon alsnog de medische lus ingeschakeld.

In reactie op het conceptrapport heeft Meiling aanvullende informatie gegeven. Meiling geeft aan dat de deskundige die op haar verzoek een nadere intake heeft gedaan aan het bestuur advies uitbrengt. Op grond van dit advies neemt het bestuur een besluit. Bij afwijzing krijgt de aspirant adoptiefouder altijd zowel de beslissing mondeling (met de mogelijkheid van mondeling verweer) als schriftelijk medegedeeld. Indien het gesprek daartoe aanleiding geeft wordt het besluit in het bestuur heroverwogen. Meiling heeft gekozen om de criteria waarop afgewezen wordt niet omstandig op te schrijven, om zo het noodzakelijke maatwerk mogelijk te maken. Dit is volgens Meilings niet in gedetailleerde criteria te vatten.

Conclusie

Het beleid van Meiling voldoet aan wat de inspectie verwacht:

- Meiling heeft criteria vastgelegd om te bepalen wanneer extra informatie noodzakelijk is over de aspirant adoptiefouders. Wanneer de medische papieren vragen oproepen wordt de medische lus altijd ingeschakeld. Meiling werkt met een vaste pedagoog en heeft een lijst van artsen met wie zij regelmatig werkt.

De dossiers voldoen niet aan wat de inspectie volgens de regelgeving zou verwachten, maar wel aan wat Meiling zelf heeft aangegeven.

- In de dossiers bevinden zich geen documenten waaruit blijkt dat er nader onderzoek is verricht, dit blijkt soms impliciet uit een aantekening. Meiling geeft hierover aan dat zij in verband met het medisch geheim geen afschriften met betrekking tot nader medisch onderzoek in het dossier bewaart. Nader onderzoek door de vaste pedagoog komt maar in 2% van de zaken voor. De verslagen van dat onderzoek zitten wel in de dossiers evenals nadere rapportage van de Raad voor de Kinderbescherming.

Het proces van matching

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het proces van matching

Kwaliteit en betrouwbaarheid van de medisch sociale rapportage en geboorte akte

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. welke eisen de vergunninghouder stelt aan de deskundigheid van de opsteller van de medisch-sociale rapportage;
2. welke informatie de vergunninghouder nodig heeft uit de medisch-sociale rapportage, om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie
3. hoe de vergunninghouder de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de juistheid van de daarin vermelde geboortegegevens onderzoekt.

Bevindingen beleid

In het beleid worden geen nadere eisen gesteld aan de deskundigheid van de opsteller van de medische en sociale rapportage. Evenmin is in het beleid beschreven welke informatie Meiling nodig heeft uit de medisch-sociale rapportage om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie. Wel staat vermeld dat de rapportage nauwkeurig wordt bestudeerd mbt het punt van de adopteerbaarheid van het kind.

Of en hoe de betrouwbaarheid van de geboorteakte en de juistheid van de daarin gemelde geboortegegevens worden onderzocht, staat niet in de beleidsstukken.

Bevindingen dossiers

In de dossiers is informatie aangetroffen mbt de leeftijd (geboortedatum), het geslacht, medische informatie. Of er sociale en achtergrondinformatie aanwezig is, verschilt per land. De dossiers uit Taiwan bevatten redelijk uitgebreide achtergrondinformatie. De medische gegevens uit Taiwan waren van artsen in ziekenhuizen afkomstig. De dossiers uit Suriname bevatten zeer summere achtergrond informatie. De psychologische verklaring uit Suriname was van een psycholoog en de medische gegevens uit Suriname van een arts van het kindertehuis. In een van de Surinaamse dossiers zat geen geboortebewijs.

In de Chinese dossiers bevat alleen de special needszaak een sociaal rapport met achtergrondinformatie. Alle Chinese dossiers bevatten een gecertificeerde verklaring dat de medische gegevens van artsen afkomstig waren.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

Meiling geeft in het gesprek aan dat zij van ieder kind in ieder geval medische informatie wil, die is verstrekt door een arts. Voor zover mogelijk wil zij ook sociale en achtergrondinformatie. Dat die er niet altijd is, hangt van het land van herkomst af, van de leeftijd en de wijze waarop het kind is afgestaan en de cultuur in het land van herkomst met betrekking tot het afstand doen van een kind. Zonder volledige medische gegevens gaat Meiling niet akkoord en dit is ook het geval wanneer sociale gegevens ontbreken die er wel zouden moeten zijn (bijvoorbeeld wanneer het een ouder kind betreft).

De informatie van de twee kindertehuizen in Taiwan is volgens Meiling volledig en betrouwbaar.

Medewerkers van Meiling bezoeken deze regelmatig, vanwege de escort. In Taiwan zijn de medische voorzieningen van hoog niveau en de medische rapportage is dan ook uitgebreid en goed. In Taiwan wordt ieder kind ouder dan 2 jaar psychologisch onderzocht. Over de achtergrond van de kinderen is meestal veel informatie bekend.

In China komt de informatie beschikbaar via de CCAA (China Center of Adoption Affairs). Dit centrale orgaan controleert of er op de voorgeschreven manier gezocht is naar de ouders van de te vondeling gelegde kinderen en maakte de verschillende noodzakelijke documenten in orde. De geboortedatum van de kinderen wordt in de meeste gevallen geschat op de dat waarop zij zijn gevonden. Van kinderen die op oudere leeftijd zijn achtergelaten wordt een schatting gemaakt. Dat er uit China weinig achtergrondinformatie komt, vindt Meiling logisch omdat het om vondelingen gaat. Het ministerie van Justitie heeft contacten met de CCAA (China Center of Adoption Affairs) in China over hoe zij hun werk doen. In Suriname vindt altijd een psychologisch onderzoek plaats van het kind als het kind ouder is dan 4 jaar. De achtergrondinformatie uit Suriname is volgens Meiling vrijwel altijd summier. Wanneer Meiling twijfel heeft of vragen, neemt zij contact op met de contactpersonen in China en Suriname. Deze gaan vervolgens naar de tehuizen voor nadere informatie. In Suriname is het vaak erg moeilijk aan extra

informatie over de achtergrond van het kind te komen. Er is vaak schaamte over het feit dat men afstand doet van het kind.⁷

Conclusie

Het beleid van Meiling voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- Meiling stelt in haar beleid geen eisen aan de deskundigheid van de opsteller van de medische en sociale informatie, maar geeft in het interview wel aan dat zij ervan uitgaat dat de verklaringen die zij ontvangt van deze artsen, psychologen en sociaal werkers zijn.
- Meiling heeft niet omschreven hoe zij de betrouwbaarheid van de geboorteakte onderzoekt, maar geeft aan dat de aktes in de drie landen van herkomst van overheidswege worden getoetst en betrouwbaar zijn.
- Meiling heeft beschreven dat zij de documenten nauwkeurig bestudeerd, maar heeft geen inhoudelijke criteria opgesteld. Bij vragen stuurt Meiling de contactpersonen in de landen van herkomst op pad voor nader onderzoek in de kindertehuizen

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het proces van matching

Deskundigheid medewerkers matching

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat de beslissing tot matching wordt genomen door een team;
2. dat dit team minimaal is samengesteld uit personen die inhoudelijk deskundig zijn op het gebied van adoptie en onafhankelijk;
3. een beschrijving hoe door de vergunninghouder de kwaliteitsnormen worden gehanteerd (o.a. ISO) m.b.t. de opleiding en ervaring van teamleden die verantwoordelijk zijn voor de matching.
4. hoe gezamenlijke verantwoordelijkheid m.b.t. matching wordt gedeeld door de vergunninghouders met de betrokkenen in het land van herkomst;
5. wie welke informatie aanlevert en hoe men daarover overlegt.

Bevindingen beleid

Meiling heeft een lijst waarin de eisen staan omschreven waaraan de medewerkers voor de intake moeten voldoen. Het betreft voornamelijk algemeen geformuleerde eisen (o.a. de losse term 'didactisch', zonder nadere indicatoren). In de beleidsstukken zijn geen specifieke eisen aangestroffen met betrekking tot de wijze waarop de matchingsbeslissing tot stand komt, de informatie uitwisseling door vergunninghouders en land van herkomst en de wijze van overleg hierover.

Bevindingen dossiers

In de dossiers werd geen informatie aangetroffen t.a.v. bovenstaande punten.

⁷ Meiling raadt de aspirant-ouders aan om zoveel mogelijk informatie te vragen bij de biologische moeder op het moment dat zij het kind ophalen uit Suriname.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

In het interview deelt Meiling mee dat zij een professionele vrijwilligersorganisatie is. Bij het werven van vrijwilligers wordt expliciet gekeken naar een relevante beroepsmatige achtergrond in relatie tot waar Meiling op dat moment behoefte aan heeft. Er zijn nogal wat vrijwilligers met een medische of pedagogische achtergrond. De vrijwilligers hebben zelf allemaal een of meer kinderen uit het buitenland geadopteerd. De medewerkers krijgen opleidingen en cursussen, bv het voeren van een slecht nieuwsgesprek. Vrijwilligers werken in duo's in landenteams, die weer vallen onder een bestuurslid. De bestuursverantwoordelijke heeft minimaal eenmaal per jaar een formeel gesprek met het landenteam. Met iedere medewerker wordt eenmaal per jaar een functioneringsgesprek gevoerd. De medewerker vult eveneens eenmaal per jaar een evaluatieformulier in. De intake wordt altijd door 2 medewerkers gedaan. Een matchingsvoorstel uit het land van herkomst wordt beoordeeld door de twee medewerkers van het landenteam. In geval van twijfel worden zo nodig specifieke deskundigen (interne vanuit de "medische lus" of externe) ingeschakeld. Meiling geeft aan dat communicatie een sterk punt is, evenals het feit dat de vrijwilligers zeven dagen per week 24 uur per dag bereikbaar zijn.

Aan de contactpersonen in Suriname en China worden een aantal eisen gesteld zoals bv. ten aanzien van de integriteit, communicatieve vaardigheden. De contactpersonen worden betaald per activiteit voor Meiling. Zij hebben een rol bij het achterhalen van informatie, de formele procedures en de begeleiding van de ouders bij het ophalen van het kind.

De contactpersoon in Suriname heeft een achtergrond in het sociaal werk en is zelf moeder van adoptiekinderen. De contactpersoon in China heeft kennis over tehuizen, spreekt goed engels en heeft in de loop der jaren misstanden in tehuizen aan de kaak gesteld en zo voor verbeteringen gezorgd.

Met de landen van herkomst is vooral overleg over de special needskinderen. In dat geval is er overleg met de artsen en maatschappelijk werkers van de tehuizen die op zoek zijn naar adoptiefouders voor een specifiek kind.

Conclusie

- Het beleid van Meiling voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

Meiling heeft in haar beleid eisen aan de medewerkers omschreven. Deze zijn echter zeer algemeen geformuleerd. De inspectie verwacht een inhoudelijke invulling van de eisen: wat verstaat Meiling onder de verschillende eisen en waaraan kan Meiling zien dat de medewerker daaraan voldoet.

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het proces van matching

Nadere eisen op basis van ISS richtlijnen

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat de vergunninghouder onderschrijft dat de matching
 - nooit mag worden overgelaten aan de oorspronkelijke familie, tenzij bij uitzondering,
 - niet uitsluitend mag worden overgelaten aan de verantwoordelijken van de opvanginstelling, de beschermer of de voogd van het kind,
 - nooit alleen mag worden overgelaten aan de aspirant-ouders door een kind uit te kiezen in het land van herkomst of via internet.
2. op welke wijze de vergunninghouder vaststelt dat aan de genoemde eisen is voldaan;
3. dat matching in het land van herkomst van het kind plaatsvindt door een bevoegde dienst op het vlak van kindbescherming
4. dat er een uitwisseling van informatie was/is tussen de vergunninghouder en de professionals uit het land van herkomst;
5. Wanneer deze uitwisseling niet mogelijk was, een beschrijving van de reden waarom niet.

Bevindingen beleid

Er is geen vastgesteld beleid aangetroffen met betrekking tot bovenstaande ISS richtlijnen. Wel is beschreven dat de matching plaatsvindt door een bevoegde dienst op het vlak van de kindbescherming. In China is dit de CCAA (China Center of Adoption Affairs), in Suriname het Bureau Familierechtelijke zaken. In Taiwan ziet de Child Welfare League Foundation toe op de matching. In Taiwan heeft Meiling contact met kindertehuizen, die ten behoeve van de kinderen die zich bij hen bevinden een voorselectie maken van drie paar aspirant-adoptiefouders (evt van verschillende bemiddelingsorganisaties), waaruit de biologische moeder een keuze kan maken.

Bevindingen dossiers

In de dossiers bleek de betrokkenheid van de bevoegde instanties uit de formele stukken. De ISS richtlijnen verbieden de inbreng van een aantal specifiek genoemde personen in het adoptieproces. In de door de inspectie onderzochte dossiers was geen sprake van deze inbreng bij matching.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

Meiling deelt mee dat over iedere special needs matching overleg is met de tehuizen in het land van herkomst. Er wordt uitgebreide informatie verzameld over het kind. Door extra gesprekken met de aspirant adoptiefouders en het “nadenkertje”, de anonieme casus die ter overweging wordt voorgelegd, is er ook extra informatie over de aspirant adoptiefouders en de mate waarin zij het kind met special needs zullen aankunnen. De informatie wordt wederzijds uitgewisseld. Hiervan worden losse aantekeningen gemaakt die na het afsluiten niet in de dossiers worden bewaard.

Conclusie

Het beleid van Meiling voldoet gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht:

- De matching vindt plaats door bevoegde diensten op het vlak van de kindbescherming.
- Er is informatie uitwisseling met de landen van herkomst
- Er is niet geformuleerd wiens inbreng bij matching verboden is.

De dossiers voldoen eveneens gedeeltelijk aan wat de inspectie verwacht.

- De door ISS genoemde verboden inbreng bij matching – hoewel nergens in het beleid vastgelegd vindt niet plaats
- Maar van informatie-uitwisseling blijkt uit de dossiers niets. Zoals eerder aangegeven heeft Meiling hierover verklaard dat zij de medische gegevens elders bewaart tot deze naar de landen van herkomst wordt gezonden en dat de losse aantekeningen na het afsluiten van de zaak niet in het dossier worden bewaard.

Het voorstel aan de aspirant adoptiefouders

Verwachtingen inspectie ten aanzien van het voorstel aan aspirant adoptief ouders

De inspectie verwacht dat in het *beleid* is omschreven:

1. dat het voorstel ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het gekozen adoptiegezin;
2. dat dit gebeurt door een van de medewerkers van de vergunninghouder.

De inspectie verwacht in de *dossiers* stukken aan te treffen waaruit blijkt:

1. wat het voorstel is aan het gekozen adoptiegezin;
2. het resultaat van de bespreking.

Bevindingen beleid

In het kwaliteitshandboek staat in de werkprocedures beschreven dat een adoptievoorstel ter goedkeuring aan aspirant adoptiefouders wordt voorgelegd door een van de medewerkers van Meiling.

Bevindingen dossiers

In de onderzochte dossiers werd geen verslag aangetroffen van het voorstel van een adoptiefkind en de reactie daarop van aspirant adoptiefouders. Wel werden ondertekende acceptatieformulieren aangetroffen, waaruit bleek dat aspirant adoptiefouders een kindvoorstel hadden geaccepteerd.

Bevindingen interview nav beleids- en dossiertoets

In het interview werd meegedeeld dat een voorstel altijd telefonisch aan aspirant adoptiefouders wordt voorgelegd en dat hier geen verslag van gemaakt wordt.

Conclusie

Het beleid van Meiling voldoet aan wat de inspectie verwacht:

- Meiling heeft vastgelegd dat het voorstel ter goedkeuring aan de aspirant adoptiefouders wordt voorgelegd.

De dossiers voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie volgens de regelgeving zou verwachten

- Het resultaat van het voorstel blijkt impliciet uit de schriftelijke acceptatie van de aspirant adoptiefouders
- Het voorstel blijkt niet uit het dossiers.

Aanvullende informatie van stichting Meiling in het interview

Ministerie van Justitie

Stichting Meiling onderschrijft een aantal conclusies uit het rapport van van Montfoort van harte en betreurt het dat hier nog geen vervolg op is gekomen. Meiling is van mening dat het essentieel is dat wordt vastgelegd dat het belang van het kind leidend is en niet het belang van aspirant adoptiefouders. Dit is juist zo belangrijk omdat er een acceptatieplicht dreigt te komen. Meiling zou graag zien dat Justitie kenbaar maakt hoe het belang van het kind door Justitie wordt ingevuld.

Raadsrapportage

De kwaliteit en uitgebreidheid van de raadsrapportages is volgens Meiling wisselend. De kwaliteit is wel verbeterd sinds het onderzoeksprotocol werd ingevoerd. Maar het komt ook nog voor dat een stagiaire het gezinsonderzoek doet, vanuit de gedachte dat dit eenvoudige onderzoeken zijn.

Als er een acceptatieplicht zou komen dan stelt dat volgens Meiling hogere eisen aan het raadsonderzoek.

Hoofdstuk 3 Beantwoorden van de onderzoeksvragen en conclusie

In Hoofdstuk 3 geeft de inspectie antwoord op de onderzoeksvragen met behulp van de bevindingen zoals verwoord in hoofdstuk 2. Onderstaand wordt dit per deelvraag beschreven.

Wat is de werkwijze van Meiling bij de matching van adoptiekind en asp. adoptiefouders? Hoe wordt daarbij het belang van het kind ingevuld door Meiling?

Inwinnen informatie

Weet Meiling welke informatie zij nodig heeft om te matchen en verzamelt zij deze?

Voor Meiling dient er in ieder geval medische informatie te zijn. In het beleid is niet inhoudelijk omschreven welke informatie voor Meiling voldoende is, maar in het interview verklaart Meiling dat zij een gedeelde visie heeft over welke (nadere) informatie nodig is. In het beleid is omschreven langs welke weg zij aan deze informatie komt. Uit de dossiers bleek in ieder geval steeds de medische informatie. De overige informatie was verschillend per land, vaak summier en niet steeds aanwezig. Nader onderzoek was eveneens niet zichtbaar.

Bij special needszaken, waarbij Meiling behoorlijk inbreng heeft in de matching, wil zij veel meer informatie door middel van een aanvullend intake gesprek.

Controleren van de informatie

Hoe weet Meiling of de ingewonnen informatie volledig is en klopt, en hoe controleert zij de informatie?

Hoe gaat Meiling om met de situatie wanneer blijkt dat er niet of nauwelijks informatie beschikbaar is?

Meiling gaat ervan uit dat de informatie die zij ontvangt veelal zal kloppen. Zij controleert alleen wanneer de informatie vragen oproept door in China en Suriname haar contactpersonen in deze landen op onderzoek uit te sturen. In Taiwan neemt zij zelf contact op.

Tegen elkaar afzetten van informatie

over kind en ouders: hoe wordt gematcht, hoe komt Meiling tot een keuze?

Meiling heeft inbreng bij matching in special needszaken. Criteria om tot een goede keuze te komen heeft Meiling niet in het beleid vastgelegd. Wel heeft zij vastgelegd welke processtappen zij volgt. In het interview geeft Meiling aan dat er bij de medewerkers van Meiling onderling overeenstemming bestaat over wat men geschikte ouders vindt voor kinderen met special needs en dat men hierover ook in teamverband overlegt.

Evaluatie

Is er een evaluatie van de matching en hoe worden de resultaten van de evaluatie gebruikt ter controle en bij eventuele bijsturing van het matchingsproces?

Meiling evalueert het bemiddelingsproces, waaronder de matching door achteraf vragen te stellen aan de adoptiefouders en door onderling regelmatig te evalueren. De resultaten van klachtbemiddeling wordt door Meiling eveneens gebruikt op te controleren en te verbeteren.

Het belang van het kind bij matching

Hoe vult Meiling het belang van het kind bij matching in?

In het algemeen door informatie van de aspirant adoptiefouders de controleren, zonodig aan te vullen en deze zo goed mogelijk te informeren over wat hen te wachten staat. Bij bijzondere zaken door extra intakegesprekken met aspirant adoptiefouders die speciale wensen hebben, zoals een ouder kind, meer kinderen of een kind met special needs. Daarbij zijn de wensen van de aspirant adoptiefouders van belang, maar ook of Meiling van mening is dat zij goed zullen omgaan met het kind, omdat zij begrijpen wat hen te wachten staat en de problemen aankunnen. In het belang van het kind heeft Meiling in het verleden wel eens voorstellen afgewezen, omdat het voor het kind beter was om niet in een ander land geadopteerd te worden.

Doet de Stichting Meiling bij matching wat zij zegt dat zij doet?

Meiling werkt volgens de in het kwaliteitshandboek vastgestelde stappen. Het beleid van Meiling is algemeen geformuleerd. Er staan weinig inhoudelijke eisen en criteria op schrift om tot een afgewogen keuze te komen. In het interview geeft Meiling aan dat zij wel degelijk gezamenlijk gedeelde criteria heeft om tot een beoordeling te komen wanneer informatie onvoldoende is en wanneer ouders geschikt zijn. Dit is niet uit de dossiers op te maken. Met het oog op de bescherming van de privacy van betrokkenen bewaart Meiling geen zelfverzamelde informatie in het dossier.

Conclusie

Meiling houdt zich aan haar eigen beleid. Het beleid en de praktijk bij Meiling voldoen gedeeltelijk aan wat de inspectie op grond van wet- en regelgeving had verwacht aan te treffen, maar er is sprake van algemeen geformuleerde regels die geen inhoudelijke schriftelijke invulling hebben gekregen. De inspectie verwacht dat de vergunninghouders inhoudelijke invulling geven aan de eisen die wet- en regelgeving stellen. De praktijk is gebaat bij transparantie. Vage algemene regels kunnen gemakkelijk leiden tot een adhoc aanpak met het risico van willekeur. Met betrekking tot de vraag in hoeverre Stichting Meiling voldoet aan wat de inspectie op grond van wet- en regelgeving had verwacht aan te treffen concludeert de inspectie dat dit met name op onderstaande punten niet volledig het geval is:

- het belang van het kind is zeer breed omschreven, vrijwel iedere bemiddeling van een adoptiekind voldoet hieraan;
- de beschrijving hoe een goede en optimale match van adoptief kind en aspirant adoptiefouders ouders tot stand komt;
- er wordt gematcht op te beperkte informatie over het kind;
- De eisen die aan de medewerkers worden gesteld zijn erg algemeen geformuleerd.

Hoofdstuk 4 Aanbevelingen

De inspectie doet de volgende aanbevelingen aan Stichting Meiling

- Expliciteer en leg schriftelijk vast wat de visie is op het belang van het kind bij interlandelijke adoptie en hoe dit belang van het kind een rol speelt in de matching.
- Expliciteer de criteria ten aanzien van de acceptatie van aspirant adoptiefouders en adoptiefkinderen en leg deze vast.
- Expliciteer en leg vast welke informatie over het kind minimaal beschikbaar moet zijn.
- Beschrijf de criteria waaraan een goede matching moet voldoen, zowel inhoudelijk als procedureel (denk hierbij ook aan de eisen mbt deskundigheid van de medewerkers en aan besluitvorming in teamverband) en maak inzichtelijk hoe de gegevens van kind en ouders met elkaar gecombineerd en gewogen worden.
- Leg vast hoe dit beleid geborgd wordt.
- Maak de gevolgde werkwijze, inclusief de gemaakte afwegingen, in de dossiers zichtbaar.

Bijlage 1 Toetsingskader

Toetsingskader matching bij interlandelijke adoptie

Inleiding bij het Toetsingskader onderzoek matching bij interlandelijke adoptie

Het toetsingskader toezicht matching is gebaseerd op bepalingen uit:

- Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka).
- Het Haags Adoptie Verdrag.
- Het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit bij de verlening van een vergunning om te bemiddelen inzake interlandelijke adoptie of verlenging van de geldigheidsduur van die vergunning.
Dit protocol is gebaseerd op het eerder genoemde Haags Adoptie Verdrag.
- Richtlijnen ISS, t.b.v. een ethisch verantwoorde praktijk en maatschappelijk normen. De richtlijnen zijn o.a. gebaseerd op het internationale verdrag voor de rechten van het kind, maar hebben geen wettelijke status.
- Ethical Rules, Euradopt (hebben ook geen wettelijke status).

Toelichting

Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (art. 21) ligt ten grondslag aan het uitgangspunt dat adoptie in het belang van het kind moet zijn en dat dit principe leidend is. Het onderzoek richt zich op de wijze waarop de vergunninghouders de meest geschikte ouders bij het kind zoeken, dan wel hoe zij daarop toezien.

Van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De Wet Opneming Buitenlandse kinderen ter adoptie, verder Wobka

Het protocol werkwijze Bureau Centrale autoriteit, verder werkwijze genoemd, dat gebaseerd is op het Het Haags adoptie verdrag, HAV

Randvoorwaarden uit het Protocol Werkwijze Bureau Centrale Autoriteit

De Inspectie controleert bij de dossiertoets ook of aan een aantal randvoorwaarden uit het Protocol is voldaan. Zonder deze randvoorwaarden ontbreekt immers belangrijke informatie voor de matching. Deze voorwaarden betreffen concreet:

1. Het kind is adopteerbaar:
 - subsidiariteitsbeginsel is in land herkomst toegepast
 - geboorteakte is aanwezig

2. Aspirant adoptiefouders zijn geschikt:
 - Rapport Raad voor de Kinderbescherming
 - Beginseltoestemming

Het is de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder om na te gaan of is voldaan aan bovenstaande voorwaarden, alvorens overgegaan wordt tot de daadwerkelijke matching van het adoptiekind met aspirant adoptiefouders.

Maatschappelijke normen

Richtlijnen International Social Service (ISS), die moeten zorgen voor een ethisch verantwoorde praktijk (1999). Deze richtlijnen hebben geen formele status, ze zijn tot stand gekomen door het uitwisselen van informatie tussen beroepsmensen uit de hele wereld. In paragraaf 3 zijn de richtlijnen met betrekking tot de matching beschreven. Het betreft steeds randvoorwaarden voor matching. Er worden geen inhoudelijke criteria gegeven. De Inspectie heeft een aantal van deze richtlijnen in onderhavig toetsingskader opgenomen.

Euradopt, een organisatie van Europese adoptie organisaties waar Wereldkinderen, Kind en Toekomst en Meiling lid van zijn, heeft in 1993 een aantal ethische regels waar interlandelijke adoptie aan dient te voldoen aanvaard. Deze regels komen in grote lijnen overeen met de richtlijnen van ISS.

Deze maatschappelijke normen zijn niet bindend voor alle vergunninghouders. Maar de inspectie is van mening dat zij belangrijke algemeen gedeelde noties beschrijven van matching. De inspectie wil in haar onderzoek beschrijven in hoeverre de praktijk bij de vergunninghouders gebruik maakt van deze normen.

1. Toetsingskader.

Hieronder staat schematisch weergegeven wat de inspectie verwacht aan te treffen in het beleid en de dossiers van de vergunninghouders op grond van de wettelijke eisen. Indien sprake is van een randvoorwaarde, is dit in het blokje waarin de eisen zijn omschreven aangegeven.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p>De vergunninghouder laat zonodig onderzoek verrichten door en vraagt advies aan deskundige personen of instellingen in Nederland of in de staat van herkomst van het buitenlandse kind.</p>	<p>Art. 17a lid 1, sub b, Wobka</p>	<p><i>Beleid:</i> In het beleid is omschreven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Er zijn schriftelijke criteria die aangeven in welke gevallen de vergunninghouder onderzoek nodig vindt. 4. De vergunninghouder heeft een lijst van adviseurs in Nederland en in het buitenland, waarop is aangegeven op welk gebied en op grond waarvan de adviseurs deskundig zijn. <p><i>Dossiers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de dossiers, die horen tot de gevallen hierboven onder 2. beschreven, bevinden zich documenten waaruit blijkt <ul style="list-style-type: none"> • dat onderzoek is verricht • op verzoek van de vergunninghouder door een deskundige • wat daarvan het resultaat is: eindoordeel • wat daarmee gedaan is

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p>De vergunninghouder vergaart zoveel mogelijk gegevens met betrekking tot de afkomst en de achtergrond van het buitenlandse kind in de staat van herkomst.</p> <p>De vergunninghouder moet gegevens verstrekken over de wijze waarop hij met gebruikmaking van alle voorhanden informatie zijnde informatie, voor een bepaald kind de juiste adoptiefouder(s) zal proberen te vinden.</p> <p>Het belang van het kind staat voorop. Indien dit niet het geval is, of er enige twijfel over bestaat, dient de vergunninghouder de bemiddeling te beëindigen.</p> <p>De matching moet voor een kind een adoptiegezin voorstellen dat afgestemd is op de leefervaring, de eigenheden en behoeften van dit kind.</p>	<p>Art. 17b lid 1, Wobka jo</p> <p>Art. 2 sub Ag, hoofdstuk IV, Protocol, Art. 17a lid 1 sub b Wobka en Art 16 Ethical Rules, Euradopt, maart 1993 Jo Richtlijn 19</p> <p>De rechten van het kind bij internationale adoptie, ethische gronden, richtlijnen voor de praktijk, ISS, november 1999 (verder: Richtlijnen ISS)</p>	<p><i>Beleid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Welke informatie de vergunninghouder nodig heeft om te bepalen welke aspirant ouders de juiste zijn voor het kind ○ Welke invulling de vergunninghouder geeft aan 'het belang van het kind' ○ Op welke wijze de vergunninghouder de gegevens van het kind en de aspirant ouders combineert ○ In welke gevallen een match niet in het belang van het kind is ○ In welke gevallen er twijfel is of een match in het belang van het kind is. <p><i>Dossiers:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie over het kind en de aspirant ouders <ul style="list-style-type: none"> ○ omtrent identiteit, karakter, aanleg en persoonlijke achtergronden, gezinssituatie, medisch verleden, sociaal milieu en levensomstandigheden • Afwegingen waaruit duidelijk blijkt hoe deze gegevens met elkaar zijn gecombineerd en zijn gewogen • Een conclusie die logisch volgt uit deze afwegingen omtrent de mate waarin kind en ouders matchen.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p><i>Randvoorwaarde voor een goede matching</i></p> <p>De vergunninghouder (aanvrager) moet gegevens verstrekken over de wijze waarop hij zal onderzoeken of de medisch-sociale rapportage omtrent een kind redelijkerwijze in de staat van herkomst tot de conclusie heeft kunnen leiden, dat het kind in aanmerking kan worden gebracht voor interlandelijke adoptie.</p> <p>De vergunninghouder zal in dit verband bijzondere aandacht schenken aan de betrouwbaarheid en de juistheid van de gegevens van de geboorteakte.</p> <p>A case study must be prepared by a person qualified in social work.</p>	<p>Art. 2 sub c, hoofdstuk IV, Protocol werkwijze bureau centrale autoriteit (verder: Protocol) en</p> <p>art. 4, 17 Ethical Rules, Euradopt, maart 1993</p>	<p><i>Beleid</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven <ul style="list-style-type: none"> ○ Welke eisen de vergunninghouder stelt aan de deskundigheid van de opsteller van de medisch-sociale rapportage ○ welke informatie de vergunninghouder nodig heeft uit de medisch-sociale rapportage, om te bepalen of het kind in aanmerking komt voor interlandelijke adoptie • In het beleid is omschreven <ul style="list-style-type: none"> ○ hoe de vergunninghouder de betrouwbaarheid van de akte en de juistheid van de daarin vermelde geboortegegevens onderzoekt.
<p><i>Randvoorwaarde</i></p> <p>De matching moet toevertrouwd worden aan een team en mag niet overgelaten worden aan één enkel persoon. Het team moet samengesteld zijn uit personen die inhoudelijk deskundig zijn inzake adoptie.</p>	<p>Richtlijn 22, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ dat de beslissing tot matching wordt genomen door een team ○ dat dit team minimaal is samengesteld uit personen die inhoudelijk deskundig zijn op het gebied van adoptie. ○ Een beschrijving hoe door de vergunninghouder de kwaliteitsnormen worden gehanteerd (o.a. ISO) m.b.t. de opleiding en ervaring van teamleden die verantwoordelijk zijn voor de matching.

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p>Randvoorwaarde In het geval van internationale adoptie, behoort de matching tot de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de beroepsmensen in het herkomstland en het opvangland. De matching zou in de mate van het mogelijke tot stand moeten komen na raadpleging van de volgende betrokkenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in het herkomstland: een professional die het kind kent en een vertegenwoordiger van de centrale autoriteit (of de bevoegde overheid of de vergunninghoudende instelling); • in het opvangland: een professional die het gekozen gezin kent en een vertegenwoordiger van de centrale autoriteit (of de bevoegde overheid of de vergunninghoudende instelling) 	<p>Richtlijn 27, ISS</p>	<p>Beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hoe gezamenlijke verantwoordelijkheid mbt matching wordt gedeeld door de vergunninghouders met de betrokkenen in het opvangland. ○ Wie welke informatie aanlevert en hoe men daarover overlegt. ○ De beroepskrachten zijn deskundig en onafhankelijk. <p>Dossiers: In de dossiers zijn documenten waaruit blijkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dat er een uitwisseling van informatie was tussen de vergunninghouder en de professionals uit het land van herkomst; • Wanneer deze uitwisseling niet mogelijk was, beschrijving van de reden waarom niet.
<p>Randvoorwaarde</p> <ul style="list-style-type: none"> • De matching mag nooit overgelaten worden aan de oorspronkelijke familie, tenzij in uitzonderlijke gevallen waarvoor dit gerechtvaardigd is en dan slechts nadat hiervoor toestemming gegeven is. • De matching mag niet uitsluitend aan de verantwoordelijken van de opvanginstelling, de beschermer of voogd van het kind overgelaten worden. Aangezien zij het kind kennen moeten zij in de mate van het mogelijke, wel betrokken worden bij het team dat het matchingsvoorstel formuleert, of toch door dit team geraadpleegd worden. • De matching mag nooit alleen aan de toekomstige adoptiefouders overgelaten worden, waarbij zij een kind kunnen uitkiezen bijvoorbeeld tijdens bezoeken aan kinderopvangcentra, tijdens bezoeken aan families in het land van herkomst of met behulp van een catalogus. • De matching mag nooit alleen aan de aspirant-ouders overgelaten worden waarbij deze een kind kiezen op basis van een catalogus die via internet aan het publiek aangeboden wordt. 	<p>Richtlijn 23 t/m 26, ISS</p>	<p>Beleid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het beleid is omschreven: <ul style="list-style-type: none"> ○ Dat de vergunninghouders deze eisen onderschrijven ○ Op welke wijze de vergunninghouders vaststellen dat aan de genoemde eisen is voldaan ○ Dat matching in het land van herkomst van het kind plaatsvindt door een bevoegde dienst op het vlak van kindbescherming

Eisen	Bepalingen	Inspectie verwacht aan te treffen in beleid en praktijk
<p><i>Randvoorwaarde</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voordat de matching bevestigd wordt, moet het voorstel ter goedkeuring voorgelegd worden aan het gekozen adoptiegezin. Het voorstel wordt hen voorgelegd door één van de beroepsmensen die in het land waar het gezin woont bij de adoptieprocedure betrokken zijn. 	<p>Richtlijn 28, ISS</p>	<p><i>Beleid:</i> In het beleid is omschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat het voorstel ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het gekozen adoptiegezin • Dat dit gebeurt door een van de medewerkers van de vergunninghouder <p><i>Dossiers:</i> In de dossiers bevinden zich stukken waaruit blijkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het voorstel aan het gekozen adoptiegezin • Welke medewerker het voorstel met het gezin heeft besproken

